

Oliy ta'lim muassasalarida bunday texnologiyalarni qo'llash bir necha jihatdan muhim: birinchidan, talabalar turli darajada bo'lishi mumkin ya'ni, o'zini-o'zi boshqarish nazariyasi jihatidan, raqamli vositalar ularning til o'rganish erkinligini oshiradi; ikkinchidan, laboratoriya, til markazi va sinf resurslari cheklangan holatlarda onlayn va aralash (blended) shakllar qo'shimcha imkoniyat yaratadi; uchinchidan, til o'rganish dunyo bo'ylab uzluksiz hamkorlik va muloqotga bog'liq muhitda amalga oshadi, shuning uchun virtual almashuv (virtual exchange), ko'rgazmalar, xalqaro to'yihalar qobiliyatni kengaytiradi.

Amaliy pedagogik texnologiyalar va ularning xususiyatlari: Quyida chet tilini o'rgatishda qo'llanilayotgan ba'zi zamonaviy pedagogik texnologiyalarni keltirib o'tmoqchiman:

Blended / aralash o'qitish va "flipped classroom": Aralash o'qitish modeli sinf ichidagi an'anaviy darslarni va onlayn mashg'ulotlarni birlashtiradi. "Flipped classroom" shaklida talabalar uyda onlayn materiallar bilan tanishib, sinfda esa faol muhokamalar, guruh ishlari, amaliy mashg'ulotlar amalga oshiriladi. Bu yondashuv talabalarni "o'zlashtirishi past bo'lgan o'quvchi" holatidan chiqarib, faollikka chorlaydi. Chet tilini o'rgatishda bu usul sinf vaqtini interaktiv suhbatlar, rol o'yinlari, til muloqoti uchun ochadi va onlayn qism esa yangicha ma'ruza, video, test, elektron o'quv materiallari bilan to'ldiriladi.

Virtual almashuv va ko'rib ishlash (Virtual Exchange): Til o'rganishda muloqot muhim. Ayniqsa, asl til muhiti yoki tashqi muhit bilan real muloqot imkoni bo'lmasa – virtual almashuv modellari ayniqsa foydali. Masalan, sinfdagi talabalar veb-platforma, videoaloqa, xalqaro hamkor sinflar bilan birgalikda mashg'ulotlar olib borishlari mumkin. Bu nafaqat til ko'nikmalarini rivojlantiradi, balki madaniy kompetensiyani, global fikrlashni ham shakllantiradi.

Sun'iy intellekt va interaktiv o'qitish tizimlari: So'nggi yillarda sun'iy intellekt (SI) yordamida o'qitish tizimlari masalan, til o'rganish uchun moslashuvchan treninglar, suhbat botlari, avtomatlashtirilgan teskirish tizimlari kengaymoqda. Masalan, til modellari (LLM) va multimodal tizimlari til o'rganishda qo'llanilmoqda. Shu bilan birga, onlayn ta'lim jarayonida texnologiyalarning afzalliklari bilan birga muammolari ham aniqlangan: o'qituvchilarning tajribasizligi, texnik infratuzilma cheklovlari, interaktivlik yetishmasligi va boshqalar.

Mobil til o'rganish va o'zini-boshqaruvchi o'qish: Mobil qurilmalar orqali til o'rganish imkoniyatlari (audio-video darslar, mobil ilovalar, on-the-go mashg'ulotlar) talabalar uchun katta imkoniyat yaratmoqda. Bu turdagi texnologiyalar tufayli "vaqt va joyga bog'liq bo'lmagan" o'qish modeli kuchaymoqda.

Yangi texnologiyalarning afzalliklari: Yuqoridagi texnologiyalarni qo'llash chet tili o'qitish jarayonida bir qancha ijobiy imkoniyatlar yaratadi:

- Talabani markazli o'qitish – texnologiyalar yordamida talaba o'z vaqtida, o'z ehtiyojiga binoan o'qiydi, o'qituvchi esa yo'l-ko'rsatuvchi rolini bajaradi.

- Moslashuvchanlik va mustaqillik – onlayn materiallar, mobil o'qish shakllari talabaning joyi va vaqti bilan cheklanmasligini ta'minlaydi.

- Interaktiv o'qish – video, audio, animatsiyalar, interaktiv testlar, virtual muloqot tizimlari til ko'nikmalarini yanada samarali shakllantiradi.

- Keng xalqaro imkoniyatlar – virtual almashuv, hamkorlik orqali talaba nafaqat tilni o'rganadi, balki turli madaniyatlar bilan tanishadi, global kontekstga kiradi.

OLIIY TA'LIM MUASSASALARIDA CHET TILINI O'RGATISHDA YANGI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Fuzaylova Nargiza Abdusamatovna
O'qituvchi, Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy ta'lim muassasalarida chet tilini o'rgatishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ahamiyati, imkoniyatlari hamda dolzarb muammolari haqida tushuncha beradi. Xususan, raqamli pedagogika, onlayn va aralash (blended) o'qitish, virtual almashuv (virtual exchange), sun'iy intellekt yordamida o'qitish vositalari va kompetensiya-yo'nalishli yondashuvlar kabi yangi texnologiyalar tahlil qilinadi. Maqolada amaliy tavsiyalar ham berilgan.

Kalit so'zlar: Aralash ta'lim, masofaviy ta'lim, virtual almashish, yangi pedagogik texnologiyalar

Abstract: This article provides an overview of how modern pedagogical technologies can be integrated into foreign language teaching in higher education institutions. It discusses digital pedagogy, online and blended learning formats, virtual exchange, artificial-intelligence-based tutoring tools, and competency-oriented approaches, along with practical recommendations and challenges.

Key words: Blended learning, new pedagogical technology, virtual exchange, traditional learning

Аннотация: В данной статье рассматривается использование новых педагогических технологий при обучении иностранному языку в высших учебных заведениях. Обсуждаются цифровая педагогика, онлайн и смешанное обучение, виртуальные обмены, инструменты на основе искусственного интеллекта, а также компетентностный подход, приведены практические рекомендации и выявлены проблемы.

Ключевые слова: онлайн обучение, виртуальные обмены, смешанное обучение

Kirish: Bugungi globallashuv davrida chet tillarini bilish oliy ta'lim muassasalarida nafaqat qo'shimcha ko'nikma, balki akademik va professional muvaffaqiyat uchun zarur ko'nikma hisoblanmoqda. Shu bilan birga, ta'lim jarayonida talablar o'zgarib, an'anaviy "o'qituvchi gapiradi-talabalar eshitadi" shaklidagi metodologiya o'zining samaradorligini yo'qota boshladi. Bunday holatda oliy ta'lim muassasalarida chet tilini o'rgatishda yangi pedagogik texnologiyalar, ya'ni raqamli vositalar, interaktiv yondashuvlar, sun'iy intellektga asoslangan tizimlar, virtual hamkorlik muhim ahamiyatga ega bo'lmoqda.

Maqolaning maqsadi – oliy ta'lim muassasalarida chet tilini o'rgatishda yangi pedagogik texnologiyalarning afzalliklari, muammolari, pedagogik jarayonga uyg'unlashuvi hamda amaliy tavsiyalarini o'rganishdan iborat.

Asosiy qism: Yangi pedagogik texnologiyalar tushunchasi va ularning muhimligi: Yangi pedagogik texnologiyalar deganda odatda ta'lim jarayonida yangi metod, strategiya va raqamli vositalarning qo'llanilishi tushuniladi. Masalan, kompyuter yordamida til o'rganish (CALL – Computer Assisted Language Learning) usuli, mobil til o'rganish (m-learning), onlayn platformalar va boshqa interaktiv vositalar.

– Ma'lumotga asoslangan o'qish-to'plamlar, ma'lumot tahlil vositalari orqali tilni tadqiq-tahlil qilish, mustaqil ishlash mumkinligi.

Muammolar va cheklovlar: Biroq, har qanday innovatsiya kabi, yangi pedagogik texnologiyalarni chet tilini o'rgatishda qo'llashda ham bir qator muammolar mavjud: talabalar va o'qituvchilar uchun internet, qurilmalar, platformalar yetarli darajada bo'lmashligi; texnologiyalarni samarali qo'llay olish uchun pedagogik va texnik ko'nikmalar zarur. Tadqiqotlarda o'qituvchilarning bunday tayyorgarligi yetarli emasligi qayd etilgan; talabalar ongida "faqat videodan ko'rish bilan o'rganish" degan noto'g'ri tushuncha qolishi mumkin, interaktivlik yetishmasligi; muloqot imkoniyatlari cheklangan, ayniqsa onlayn darslarda guruh, juftlik ishlari, til amaliyotlari sifat jihatdan an'anaviy sinfdagicha bo'lmashligi; til o'rganishda inson bilan yuzma-yuz muloqot, ijtimoiy muhit, madaniy almashuv ham muhim; texnologiyalar bu jihatlarni to'liq qondira olmaydi.

Oliy ta'lim muassasalarida qo'llaniladigan tajribalar va tavsiyalar:

Oliy ta'lim muassasasida chet tilini o'rgatishda yangi pedagogik texnologiyalarni muvaffaqiyatli integratsiya qilish uchun quyidagi tavsiyalarni hisobga olish mumkin:

-Pedagogik vazifani aniqlash: Texnologiyani qo'shishdan avval, "nimaga erishmoqchimiz?" degan savolni aniqlab olish lozim - maqsadlar, natijalar, til ko'nikmalari (tinglash, gapirish, o'qish, yozish) bo'yicha.

-Mos shakl tanlash: Aralash o'qitish, flipped classroom, virtual almashuv, mobil til o'rganish – qaysi model muassasangizga, talabalaringizga mos kelishini aniqlash.

-O'qituvchilarni tayyorlash: Texnologik va pedagogik tayyorgarlikni ta'minlash; doimiy professional rivojlanish kurslari, hamkorlik tarmoqlari tashkil etish.

-Talaba motivatsiyasini oshirish: Talabalar texnologiyalardan faqat foydalanish emas, balki faol ishtirok etishlari kerak - interaktiv topshiriqlar, virtual guruhlar, xalqaro muloqot, loyihalar.

-Baholashni modernizatsiya qilish: Til ko'nikmalarini baholashda texnologiyalarni inobatga olgan holda formatlarni yangilash, masalan, onlayn portfoliolarga, interaktiv testlarga, video taqdimotlarga joy berish.

-Doimiy tahlil va takomillashtirish: Texnologiya integratsiyasi natijasini tizimli ravishda tahlil qilish – talaba qoniqishi, ko'nikma o'zgarishi, sinfdagi va onlayndagi faoliyatni solishtirish; muammolarni aniqlash va tuzatish.

Xulosa: Oliy ta'lim muassasalarida chet tilini o'rgatishda yangi pedagogik texnologiyalar digital pedagogika, blended va flipped shakllar, virtual almashuv, sun'iy intellektga asoslangan o'qitish vositalari, mobil o'qish, data-driven yondashuv va boshqa innovatsiyalar – til o'rganish jarayonini samaraliroq, interaktiv bo'lishi uchun katta imkoniyat yaratmoqda. Biroq bularni muvaffaqiyat bilan joriy etish uchun pedagogik tayyorgarlik, infratuzilma, talaba motivatsiyasi, baholash tizimlari va doimiy takomillashtirish zarur.

Kelajakda til o'qitishda texnologiyalarning o'rnini yanada oshishi kutilmoqda xususan, sun'iy intellekt yordamida moslashuvchan o'qitish tizimlari, virtual/aralash o'qitish orqali til muhiti yaratish, global tarmoqlarda talabalararo hamkorlik va loyihaviy ishlash, ma'lumotga asoslangan yondashuvlar til

o'rganuvchilarning individual ehtiyojlariga yanada moslashgan shaklda tatbiq etilishi mumkin. Shu sababli muassasalar va o'qituvchilar moslashuvchan pedagogik tizimlarni izlab topishlari, texnologiyaga tayyorgarlik jarayonini faol yuritishlari zarur.

Adabiyotlar

1. Novgorodova, E. E. "Foreign Language Teaching in Higher Education: New pedagogical technologies" 2021
2. Athanasiou A. "Innovative Language Teaching Practices in Higher Education in a Post-COVID Era". 2024.
3. Al-khreshch, M. H. "Bridging technology and pedagogy from a global lens." 2024. ScienceDirect.
4. Stockwell, G., Wang, Y. "Exploring the Challenges of Technology in Language Teaching in the Aftermath of the Pandemic." 2023.
5. Nargiza, Rustamova; Roziya, Eshquvatova. "The importance of using new teaching technologies in foreign language teaching." 2021.
6. "Technology and AI for Language Teachers." University of Texas Libraries. 2025.

GAMIFICATION IN EDUCATION: ENHANCING STUDENT ENGAGEMENT AND LEARNING OUTCOMES

Gaipova Nozima Zakirovna

*English teacher of the 2nd Tashkent
Academic Lyceum of the Ministry of Internal
Affairs of the Republic of Uzbekistan*

Abstract. In recent years, gamification has emerged as a popular strategy in various fields, including education. By integrating game-based elements into educational environments, educators aim to boost student engagement and enhance learning outcomes. This article explores how gamification works in education, its benefits, and practical examples of its application.

Key words. Gamification, engagement, learning outcomes, motivation, feedback, goals, personalized learning, soft skills, interactive, educational technology.

Introduction

In recent years, the concept of gamification has evolved from a mere buzzword to a tangible and transformative strategy in education. This innovative approach involves the integration of game-like elements such as point scoring, leaderboards, challenges, and rewards into the traditional learning environment, with the aim of making educational experiences more engaging, interactive, and ultimately, more effective. By leveraging the inherent appeal of games, educators seek to tap into students' natural curiosity, motivation, and desire for mastery.

Gamification offers a multifaceted approach to learning enhancement. It not only provides immediate feedback, encouraging iterative learning and improvement, but also fosters a sense of achievement and progress through goal-setting mechanisms. Furthermore, it promotes active participation and collaboration among students, creating a dynamic and immersive learning environment.